

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 6.-7.10.2026

Ennakointi ja vaikuttavuusperusteisuus

Lapset ja nuoret SIB –ohjelman kokemukset ja opit

TULEVAISUUDEN
TOIVOT

Keitä me ollaan?

- Laura Nila ja Aino Akinyemi, Lapset ja nuoret SIB –ohjelman hankekoordinaattorit
- Taustaorganisaatio: Lastensuojelun Keskusliitto

Mikä Lapset ja nuoret SIB -ohjelma?

- Lapset ja nuoret SIB on koordinaatio-ohjelma, joka koostuu kahdeksasta **vaikuttavuusperusteisesta** hankkeesta seitsemässä eri kaupungissa Suomessa.
- Ohjelmaan on ohjattu noin **800** lasta ja nuorta, ja ohjelman toimenpiteillä on tavoitettu yhteensä noin 1 000 lasta.
- Ohjelma käynnistyi vuonna 2018 ja jatkuu vuoteen 2031 saakka.

Tavoitteet

- Ehkäistä lasten ja nuorten **syrjäytymistä** Suomessa
- Saavuttaa mitattavaa vaikuttavuutta ennalta sovittujen mittareiden avulla
- **Selkein ajattelutavan muutos:** Ennaltaehkäisy jo tutkittujen riskien pohjalta, ennen kuin ne ovat alkaneet realisoitua. Miksi odottaa, jos riskit jo tunnetaan?

SIB hankkeiden kohderyhmät:

- Kohderyhmät valittu kunnan/hyvinvointialueen määrittämän **haitallisen ilmiön** tai **ongelman** pohjalta, jota halutaan ehkäistä syrjäytymistä.
- Asiakkailla erilaisia **riskitekijöitä**, joiden perusteella asiakkuuden tarve havaittu
- Taustalla tutkimukset (esim. kohortti-tutkimukset)

LAPSET JA NUORET SIB –OHJELMASSA EHKÄISTÄÄN SYRJÄYTYMISTÄ ERI RISKITEKIJÖIDEN POHJALTA

PERHETAUSTAN TAI LAPSEN HAASTEIDEN VUOKSI RISKIRYHMÄSSÄ OLEVAT

- 0-6 kk ikäiset lapset (Karkkila ja Vihti)
- 3-6 –vuotiaat lapset (Helsinki)
- alakouluikäiset pojat (Hämeenlinna)
- 6.-9. luokkalaiset (Jyväskylä)

NEPSY-PIIRTEIDEN JA PERHETAUSTAN VUOKSI RISKISSÄ OLEVAT LAPSET

- 4-8 –vuotiaat lapset (Lohja)
- 3-4 –vuotiaat lapset (Vantaa)

HUOSTASSA OLEVAT TAI OLLEET

- 15-17- vuotiaat (Tampere)

KOULUPUDOKKUUSUHAN ALLA OLEVAT

- 2. asteen koulutuksessa olevat nuoret (Jyväskylä)

Rahoitusmalli – SIB sopimus

- Kunnat ja hyvinvointialueet (tilaajat) hankkivat palveluja **vaikuttavuusperusteisella** mallilla
- Palvelukokonaisuuden **investoinnit** rahoitetaan S-Pankin hallinnoiman vaikuttavuusrahaston kautta
- Tilaaja maksaa rahastolle **tulospalkkioita** vain silloin, kun sovitut tulokset saavutetaan ja ne voidaan todentaa ennalta määriteltyjen mittareiden avulla. Tämä järjestely muodostaa tilaajan ja rahaston välisen **Social Impact Bond (SIB) -sopimuksen**.
- Rahoitusmalli auttaa julkisia tilaajia **investoimaan ennaltaehkäisevään** tukeen

Räätälöity ja tiedolla johdettu interventiokokonaisuus

- Toimintamalli perustuu asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen oikea-aikaisesti, ei valmista interventiomallia
- Kolme keskeistä elementtiä:

Rinnalla kulkeva tuki

Yhteisöllisyys

Täsmäpalvelut

Lapset ja nuoret SIB –ohjelman toimijat

S-Pankki

Rahaston hallinnoija

Tilaajat

Kunnat ja hyvinvointialueet

Helsingin, Tampereen ja Jyväskylän kaupungit ja sekä Länsi-Uudenmaan, Pirkanmaan, Keski-Suomen, Vantaan ja Keravan sekä Kanta-Hämeen hyvinvointialueet

Lapset &
Nuoret
SIB

Lastensuojelun Keskusitto

Interventiokokonaisuuden ja yhteistyön koordinointi

Palveluntuottajat

Vamos
Icehearts
Nuorten Ystävät
SOS-Lapsikylä

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)

tekee
pitkittäistutkimusta
ehkäisevän
toiminnan
kustannusvaikuttav
uudesta ja -
hyödyistä

Lapset &
Nuoret
SIB

Vaikutuksista vaikuttavuuteen

Vaikuttavuus

Intervention tai palvelu,
palvelukokonaisuuden aiheuttama
(positiivinen) muutos.
Pitkäaikainen muutos
elämäntilanteessa tai
yhteiskunnallinen muutos.

Vaikutus

Suora vaikutus
asiakkaan arkeen,
esim. hyvinvointi-
vaikutus

Muutoksen mittaaminen

- Suurena tavoitteena syrjäytymisen ehkäisy: Mittareina **avaintekijöitä** syrjäytymiskierteen katkaisemiseksi
- Tulospalkkiot perustuvat vaikuttavuudesta saatuun **säästöön**
- Hyvinvoinnin muutosta seurataan osana interventiota, erilaisilla **vaikutusmittareilla** (Esim. Tulostähti, 3x10D)
- **ERITYISPALVELUIDEN KÄYTTÖ-KUSTANNUKSET** (Helsinki, Hämeenlinna, Karkkila ja Vihti, Lohja, Vantaa)
- **LUVATTOMIEN POISSAOLOJEN MÄÄRÄ, TODISTUSTEN KESKIRYÖ JA HUOSTAANOTTOJEN MÄÄRÄ** (Jyväskylä, perusaste)
- **NEET (NOT IN EMPLOYMENT, EDUCATION OR TRAINING) tai**
- **OHJELMASSA OLEVIEN NUORTEN KOULUTUS JA TYÖLLISTYMINEN** (Hämeenlinna, Karkkila ja Vihti, Jyväskylä (toinen aste), Tampere)

Systeminen muutos

Miksi tarvitsemme ajattelutavan muutoksen?

- Jatkuva palvelujen leikkauskierre johtaa korjaavien palvelujen **kustannusten jatkuvaan kasvuun**. Lastensuojelun kustannukset ovat olleet pitkään kasvussa
- Inhimillisten seurausten ja moraalisen velvollisuuden lisäksi yhden nuoren syrjäytyminen voi aiheuttaa yhteiskunnalle yli **miljoonan euron kustannukset**
- Varhainen ja tarpeenmukainen tuki, myös erittäin intensiivisenä toteutettuna, voi **vähentää kustannuksia 40–60 prosenttia** tai jopa enemmän (Lähde: [Miten lasten suojelun kustannukset kertyvät II –selvitys | Lastensuojelun Keskusliitto](#))

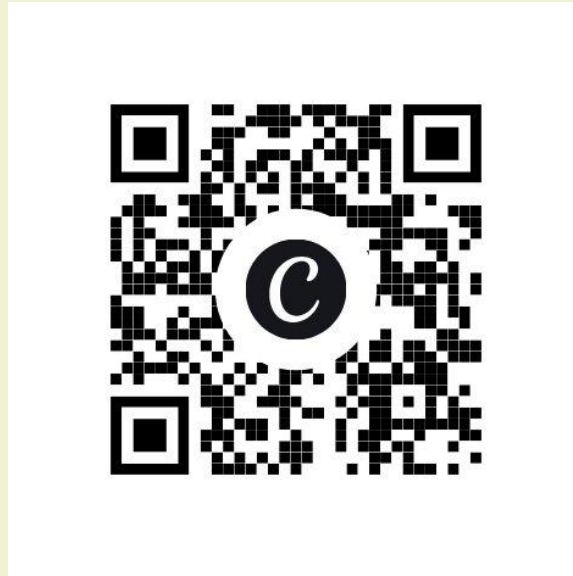
Oppeja SIBistä – Rakenteet mahdollistajana

- Vaikuttavuustavoitteiden tulee olla yhteisesti määriteltyjä sekä näyttöön ja tietoon pohjautuvia. Tärkeää johtaa kokonaisuutta yli toimijarajojen, jotta lopputuloksena asiakkaan omat jalat kantavat
- Huolellinen valmistelu on edellytys kaikkien toimijoiden sitoutumiselle ja yhteiselle omistajuudelle. Ohjausryhmä- ja muut yhteistyön rakenteet tärkeitä.
- Asiakasohjauksen tulee perustua tunnistettuihin riskeihin (data), eikä tavoitteen tarvitse olla vielä toteutunut
- Tuloksia ja vaikuttavuutta tarkastellaan arvioinnin arvioidaan säännöllisesti kaikilla tasoilla, ei vain johdon tasolla

Oppeja SIBistä – Uudenlaisella tekemisellä kohti vaikuttavuutta

- Suomen keskeinen haaste ei ole palvelujen puute tai heikko laatu, vaan **palvelujen yhteensovittaminen, pirstaleisuus ja oikea-aikaisuuden puute**
- Työntekijöiden mahdollisuus löytää oikea-aikaisesti **uusia ratkaisuja ja räätälöidä** tukea vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi
- **Rinnalla kulkeva** työote on välttämätön, jotta tukikokonaisuus toimii
- Suunta ei muutu ilman rohkeutta **investoida ennaltaehkäisyyn**. Vaikuttavien tulosten saavuttaminen edellyttää valmiutta panostaa riittävästi oikeassa kohdassa

Lue lisää Lapset ja nuoret SIB -ohjelmasta

**Nuoren puheenvuoro:
Kokemuksia SIBin tarjoamasta tuesta**

Keskustelun teemat

- 1 Sib koostuu yksilötuesta, täsmäpalveluista ja vertais- ja ryhmätoiminnasta – Kuvaile omia kokemuksia kokonaisuudesta? Miksi sinun mielestäsi tämä kokonaisuus tukee nuoria vaikuttavasti?
- 2 Mikä on kokemuksesi siitä, miten sibin tuki eroaa muusta (esim. jälkihuolto) tuesta?
- 3 Kerroit, että sinulla on kokemusta siitä, että ammattilaiset tekevät yhteistyötä nuorten asioissa, ja toki nuori on itse mukana suunnittelussa ja työskentelyssä – miten yhteistyötä on järjestelty ja mihin se on vaikuttanut?
- 4 Jos saisit muuttaa yhden- kaksi asiaa nuorten saamassa tuessa ja palveluissa, mikä se olisi?
- 5 Yleisön on mahdollista esittää kysymyksiä ja kommentteja